

fir e puer dausend Euro maache loossen, da leeë mer déi doniewent.

Duerfir géif ech proposéieren, datt mer och déi Fro vun der Etüd, dat heescht: Wat soll déi Etüd studéieren? Wie soll se maachen?, sollen an der Kommissioun mat disku-téieren.

Ech huele gären d'Propositioun vun der Madame Stein op, datt déi zoustänneg Ministeren eng Kéier sollen an d'Kommissioun kommen, mä ech mengen et wär gutt, wann d'Kommissioun fir d'éischt emol eng Kéier géif d'Loterie nationale héieren, mä awer wëssend och ëmmer, datt et vill aner Lotterien nach gëtt, déi och um Lëtze-buerger Marché an an der Groussregioun verkaaft ginn.

Ech mengen, et gëtt kee gutt Rezept. D'Re-gierung ass bereet, wann d'Chamber se dozou opfuert, all déi Spiller ze ver-bidden. Ech mengen awer, datt et keng Léisung ass, déi eis an engem Europa - a mir liewe matzen an deem Europa, an enger Groussregioun - géif all d'Problemer léisen.

Duerfir wär et gutt, mengen ech, wann Der eng Kéier géift an der Kommissioun d'Œuvre Grande-Duchesse Charlotte emp-fänken - iwwregens, wëll ech hei soen, déi eng ganz wesentlech a gutt Aarbecht mécht, well se déi Suen, déi am Fong aus engem a priori net ëmmer ganz positive Kontext erauskommen, kanaliséieren u Sozialwierker, kanaliséieren u vill Sports-mouvementer, déi duerch dës Sue kënnen schaffen -, fir datt een also déi ganz Pro-blematik eng Kéier do diskutéiert. A vläicht fanne mer dann zesummen eng Léisung, déi e Pak ass vu Preventioun, Educatioun, Behandlung vu Kranken an do, wou dat noutwendeg ass, och e System vun Autori-satiounen, fir datt de Stat op d'mannst kann eppes reglementéieren, wat en haut net kann.

D'Casinoen hu mer reglementéiert. Ech wëll lech zum Beispill soen, datt mer virun e puer Joer eng Demande haten, fir en zweete Casino opzemaachen. D'Regierung huet déi refuséiert, mä ech mengen, alles verbidden ass hei net d'Léisung. Dofir ass e Pak vu Moosname vläicht eng Léisung, an an deem Kontext kann een dann och kucken, ob een d'Gesetz vun 1977 muss preziséieren, wann dat dann de Wonsch vun der Chamber ass.

Ech mengen, mir sollten dat net vireileg maachen, mä mir sollte fir d'éischt déi Gesprécher féieren, da kréie mer vläicht e bessert Bild: Wie sinn déi Leit, déi déi Problemer hunn, a wéi kënnen mer am beschten déi Problemer léisen?

Educatioun a Preventioun si gutt, mä nach muss een un déi Leit kommen, fir am richtege Moment bei hinne kënnen déi Preventioun ze maachen. Dat sinn iwwregens net nëmme Jonker, well d'Moyenne vun de Spiller vun Zubito läit bei ongeféier 50 Joer. Et ass also eng Pro-blematik, wou ech och frou wär wa se géif iwwer Zubito erausgoen, well mir maachen déi Spiller am Beräich Poker an déi Spiller, déi iwwer Internet gemaach ginn, méi Suergen, wou mer sécherlech keng Handhab hunn, anescht wéi déi datt mer de Jugendleche mussen erklären, zu wat dat do ka féieren a wat d'Konsequenze fir si an hiert Ëmfeld kënnen sinn, wa se deene Ver-lockungen do verfallen.

Op jidde Fall wëll ech lech soen - an dat kann ech och am Numm vu menge Kol-leegen an der Regierung soen -: Mir si gäre bereet, de Gesondheetsminister, d'Famillje-ministerin an ech selwer - do wëll ech zwar soen, datt de Statsminister am Fong fir d'Œuvre Grande-Duchesse Charlotte zou-stänneg ass -, fir an d'Kommissioun ze kommen, eng Commission jointe, an da konkret unhand vun enger Lëscht vu Froen ze kucken, wéi mer do kënnen zesumme virukommen.

Merci.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Minister. Domat si mer um Enn vun dëser Debatt ukomm.

Motion 1

Mir hunn nach d'Motioun vum honorabelen Här Jaerling...

» **Une voix.** - An d'Kommissioun!

» **M. le Président.** - An d'Kommissioun verweisen?

(Assentiment)

D'accord. Okay.

Da komme mer zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, de Projet de loi 5660, eng Direktiv iwwert de Beruff vum Affekot. D'Wuert huet elo de Rapporteur, den hono-rabelen Här Patrick Santer.

7. 5660A - Projet de loi portant modification

1) de la loi du 13 novembre 2002 portant transposition en droit luxembourgeois de la Directive 98/5/CE du Par-lement européen et du Conseil du 16 février 1998 visant à faciliter l'exercice permanent de la profession d'avocat dans un État membre autre que celui où la qualification a été acquise et portant: 1. modification de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat; 2. modification de la loi du 31 mai 1999 régissant la domiciliation des sociétés;

2) de la loi modifiée du 29 avril 1980 réglant l'activité en prestations de service au Grand-Duché de Luxembourg des avocats habilités à exercer leurs activités dans un autre État membre des Communautés européennes;

3) de la loi modifiée du 31 mai 1999 régissant la domici-liation des sociétés

5411 - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 10 août 1991 sur la profession d'avocat, et transposant certaines dispo-sitions de la Directive 2003/8/CE du Conseil du 27 janvier 2003 visant à amé-liorer l'accès à la justice dans les affaires transfrontalières par l'établissement de règles minimales communes rela-tives à l'aide judiciaire accordée dans le cadre de telles affaires

Rapports de la Commission juridique

» **M. Patrick Santer (CSV), rap-porteur.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer, datt ech meng mënd-lech Rapporten zu de Projet-de-loie 5411 a 5660A, déi haut um Ordre du jour stinn, matenee virstellen. Am Fong verfollegen déi zwee Projet-de-loien datselwecht Zil, an zwar d'Upassung vun eiser Gesetzgebung iwwert den Affekoteberuff un eis euro-päesch Verflchtungen.

Am Projet de loi 5411 geet et fir d'éischt drëms, eng Direktiv vun 2003 ëmzesetzen. Dës Direktiv leet d'Mindestnorme vun der Assistance judiciaire bei grenz iwwerschreidende Litigë vir. D'Assistance judiciaire, esou heescht de Mechanismus hei zu Lëtzebuerg, erlaabt et enger Partei, déi viru Geriicht steet, en Affekot zur Verfügung gestallt ze kréien, wann dës Partei d'finanziell Moyenen net huet, fir sech en Affekot leeschten ze kënnen. D'Honorairë vun deem Affekot ginn da vum Statsbudget iwwerholl. Zu Lëtzebuerg gëtt dëse System vum Bâtonnier vum Conseil de l'ordre geleet. Deen „taxéiert“, dat heescht, hie kontrolléiert d'Honorairë vun deem Affekot.

Duerch esou e System gëtt enger vun de Viraussetzunge vun enger moderner Justiz Rechnung gedroen, an zwar, datt den Zou-gang zur Justiz fir jiddfereen, egal wat seng finanziell Moyenë sinn, garantéiert ass. Et huet sech awer erausgestallt, datt bei grenziwwerschreidende Litigen - an anere Wieder Prozeduren, wou eng Partei net an deem Land wunnt, wou de Prozess gefouert gëtt - d'Mechanisme vun der Assistance judiciaire net ëmmer gegraff hunn. Dobäi kënn, datt manner bemëttelt Leit Schwie-regkeeten haten oder sech gescheit hunn, fir am Ausland virun deem zoustännege

Geriicht de Prozess ze féieren, well dat mat gréissere Käschte verbonnen ass.

Aus deem Grond huet d'Direktiv vun 2003 Mindestnorme fir eng Assistance judiciaire festgeluecht, fir datt Leit, déi mussen am Ausland e Prozess féieren oder sech virun engem auslännesche Geriicht verdeedege sollen, och do kënnen op eng Assistance judiciaire zielen, wa se net iwwert déi aus-reechend finanziell Moyenë verfügen.

Eis Gesetzgebung iwwert d'Assistance judi-ciaire, déi am Gesetz vun 1991 iwwert den Affekoteberuff festgehalten ass, dréit schonn elo deene meeschte Mindestnormen aus där Direktiv Rechnung, esou datt mer nëmme kleng technesch Ännerungen hu misse virhuelen. Esou sinn zum Beispill elo expressis verbis d'Bierger vun engem aneren EU-Memberstat als potenziell Béné-ficiairë vun der Assistance judiciaire zu Lëtzebuerg gesetzlech verankert ginn. Eng Ausnahm besteet just fir d'Net-EU-Bierger, déi an Dänemark liewen oder residéieren, well Dänemark net vun dëser Direktiv beträff ass. Dänemark huet do eng Opt-out-Klausel spille gelooss.

Wéi scho gesot, leeft dëse System zu Lëtze-buerg iwwert de Bâtonnier. Dee kann d'Assistance judiciaire retroaktiv op den Dag vum Ufank vum Prozess festleeën. Duerch de Projet de loi 5411 kritt hien awer och d'Méiglechkeet, en aneren Datum fest-zehalen, besonnesch wann am Laf vum Prozess d'Partei finanziell Schwieregkeete kritt oder déi finanziell Schwieregkeete verschwannen.

Obwuel d'Direktiv vun 2003 nëmmen op zivil a kommerziell Litigen applicabel ass, er-weidert de Projet de loi 5411 d'Assistance judiciaire op zwee Punkten: Éischtens ginn och d'Aarbechte vum Affekot éier de Prozess gestart ass - sougenannte Conseils précontentieux - mat an d'Assistance judi-ciaire opgehall; an zweetens, wéi et de Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements in-humains ou dégradants gefrot huet, er-weidere mer d'Assistance judiciaire och op déi Fäll, wou de Bénéficiaire am polizei-leche Gewahrsam ass. Dat war bis elo net de Fall, well zu deem Moment nach keng strofrechtlech Prozedur ugefaangen hat.

Am ursprüngeleche Projet de loi 5411 hat den Artikel 2 eng Approbatioun vun engem Protocole additionnel zur Konventioun vun 1977 iwwert den administrativen Austausch vun Demandes d'assistance judiciaire virgesinn; am Fong geholl näischt iwwer-méisseg Spezielles. Mä, huet eis de Statsrot matgedeelt, déi Konventioun vun 1977 ass am Mémorial publizéiert ginn, awer ouni parlamentaresch Approbatioun, well et sech, wéi den deemolege Justizminister et geschriwwen huet, ëm en administrative Vertrag handelt.

Elo hate mer an der Kommissioun dräi Méiglechkeeten:

Éischtens, wéi et de Projet de loi virgesinn huet, de Protocole additionnel ze approu-véieren, ouni datt et d'Basiskonventioun wier; dat wier déi skuriilste Léisung gewiescht, an déi hu mer och direkt fale gelooss;

zweetens, souwuel d'Basiskonventioun wéi de Protocole additionnel ze approuvéieren; dat war dem Statsrot seng Léisung, an

drëttens, weder d'Basiskonventioun nach de Protokoll ze approuvéieren.

Mir hunn dës drëtt Léisung an der Kom-missioun virgezunn, well an deenen 30 leschte Joren d'Konventioun vun 1977 schonn ugewannt konnt ginn. A wa mer elo - 2007 - dës Konventioun approuvéieren an duerno ratifizéieren, da kéint ee sech Froe stellen iwwert d'Validitéit iwwert déi Demanden, déi sät 30 Joer am Kader vun der Konventioun vun 1977 traitéiert gi sinn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, deen neien Artikel 2 vum Projet de loi 5411 an de Projet de loi 5660A sinn d'Konse-quenzen, déi mer aus zwee Uerteeler vum Europäesche Gerichtshaff vum 19. Sep-tember 2006 gezunn hunn. Do ass Lëtze-buerg en effet veruerteelt ginn, well mer eng Direktiv 98/5 net richtege an eisem Gesetz vum 13. November 2002 ëmgusat hunn.

An där Direktiv geet et ëm den Avocat eu-ro-péen; den europäeschen Affekot. An anere Wieder mussen déi Affekoten, déi an engem anere Memberstat op engem Barreau ageschriwwen sinn, och hei am Land zougelooss ginn. An enger éischer Phas übe se hire Beruff dann ënner hirem auslänneschen Titel aus - als Rechtsanwalt, Solicitor - an no enger bestëmmter Zäitspan kënnen se dann als Avocat à la Cour zu Lëtzebuerg tätég ginn.

Eis Gesetzgebung vun 2002 ass vum Europäesche Gerichtshaff op e puer Punkten als europäesch rechtswiddreg

erkannt ginn. Dat sinn och déi Punkten, déi mer elo nogebessert hunn.

Éischtens, d'Sproochbedingungen. No villem Hin an Hier 2002 hat sech déi dee-moleg Kommissioun majoritär ausge-schwat, datt déi europäesch Affekoten, wa se wëllen zu Lëtzebuerg ageschriwwen ginn, déi dräi Sproochen - lëtzebuergesch, franséisch an däitsch - schwätze mussen. Dës Sproochbedingung gëtt elo fale gelooss. Ech wëll awer nach derbäi soen, datt bei den Affekoten, déi iwwert den normale Wee op de Barreau kommen, dat heescht, déi, déi nach net an engem anere Memberstat op engem Barreau age-schriwwen sinn, déi Sproochkonditioun weider verlaangt gëtt.

Zweetens, 2002 war och virgesinn, datt een europäeschen Affekot, dee sech wëllt zu Lëtzebuerg aschreiwe loossen, all Joer muss eng Bestätegung virbréngen, datt hien nach a sengem Heemechts-Barreau ageschriwwen wier. Elo gëtt och dës Bestä-tegung nëmme beim Androen op de Barreau verlaangt an net méi annuell.

Drëttens, déi europäesch Affekote souwéi d'Stagiainen, déi um Lëtzebuerger Barreau sinn, konnte keng Domiciliatioune vu Gesell-schafte maachen. Dat konnten nëmmen Avocats à la Cour. Grond dofir war, datt d'Avocats à la Cour iwwert déi néideg Erfahrung vun der Lëtzebuerger Gesetz-gebung, fir Gesellschaften bei sech ze domi-ciliéieren, géife verfügen. Elo gëtt virgesinn, datt souwuel d'Avocats à la Cour wéi déi europäesch Affekote Gesellschaften kënnen domiciliéieren, ouni mussen dofir vun der CSSF spesifesch agréiert ze ginn.

A schlussendlech gëtt d'Zesummesetzung vun deenen administrativen an diszipli-nareschen Organer vum Barreau dohi-gehend geännert, datt am Appel de Conseil disciplinaire et administratif d'appel vun zwee Riichtere vun der Cour d'appel an engem Avocat à la Cour zesummegesat ass. Sät 2002 war dat ee Riichter an zwee Affekoten. Elo dréine mer dat just ëm. Elo komme mer erëm op de System zrëck wéi e bis 2002 geherrscht huet. Esou kréien natierlech d'Décisionne vun deem Organ e juridictionnelle Charakter, well d'Riichteren do an der Majoritéit sinn.

D'Entscheidung vum Bâtonnier, sief dat an der Assistance judiciaire oder beim Aschreiwe vun engem Avocat européen, kënnen also elo vun engem Organ ugefecht ginn, dee sech majoritär aus Riichteren ze-summesetzt, also, wéi dat an der Direktiv ge-fuerdert gëtt, e juridictionnelle Charakter huet.

Här President, fir ofzeschléissen zwou Prezisiounen: Et gëtt nach e Projet de loi 5660B, deen och d'Gesetz vun 1991 iwwert d'Affekoten ännere wäert. Bei deem Projet geet et awer ëm Ännerungen, déi net EU-rechtlech bedéngt sinn. Zum Beispill, datt d'Affekoten net mussen hir Etüd opmaachen, wou en Tribunal ass. Bis elo ass am Gesetz virgesinn, datt d'Affekoten nëmmen hir Etüd kënnen do festleeën, wou e Geriicht ass, dat heescht zu Dikrech, zu Esch/Uelzecht oder an der Stad, an - aner Ännerung -, datt d'Affekote sech kënnen och am Kader vun enger Gesellschaft zesummesetzen.

Ech hoffen, Här President, datt mer dëse Projet de loi 5660B bis zur Sommervakanz kënnen hei an d'Chamber bréngen.

Zweet Remarque war, datt an der Kom-missioun déi zwee Rapporten zu dëse Projets de loi 5411 a 5660A unanime ugehall goufen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, och wann déi zwee Projets de loi, be-sonnesch de Projet de loi 5411 iwwert d'Assistance judiciaire, éischer en technesche Charakter hunn, droe se alle béid dozou bäi, datt eis Gesetzgebung den europäesche Contrainté gerecht gëtt. Dat ass besonnesch bei der Assistance judi-ciaire vu grousser Wichtigkeet. D'Justiz, eng modern an oppe Justiz versteet sech, muss och fir manner bemëttelt Leit op sinn, ob déi hei am Land wunnen oder net. D'Justitia därerf och an dëser Fro keen Ënnerscheed maachen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, heimadder ginn ech och den Accord vun der CSV-Fraktioun zu dësen zwee Projets de loi.

Ech soen lech Merci.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Santer. Mir kommen dann zur Diskussioun vun dësen zwee Projeten, déi de Rapporteur elo an engem Sees virgestallt huet. Ech géif dann och d'Riedner bieten, déi eenzel Riedner, direkt zu deenen zwee Stellung ze huelen, mat Ausnahm vun der sozialis-tescher Fraktioun, fir déi d'Madame Err an den Här Bodry...

(Interruption)

Neen, Här Bettel, et ass nach net un lech. Dach! Pardon, Här Bettel!

D'Madame Err an den Här Bodry huele separat Stellung zu de Projeten. Den Här Bettel huet elo d'Wuert.

Discussion générale

» M. Xavier Bettel (DP).- Här President, ech si ganz flexibel.

Här President, fir d'éischt wëll ech hei dem Här Santer Merci soe fir säi Rapport. Ech mengen, hien huet déi zwee Projeten och hei zesumme presentéiert, well et jo och ëm eng Professiou sech handelt a well et och Amélioratioun sinn, verschidde Konditiounen a virun allem Clarificatioun bei Konditioun vum Beruff vum Affekot.

Ech muss lech awer soen, dass ech zum Projet de loi iwwert d'Sproochklausel deemools eppes proposéiert hat, wéi et 2002, wann ech mech erënnere kann, proposéiert ginn ass, an ech widderhuelen dat haut, nämlech dass d'Lëtzebuenger Sprooch ganz wichteg ass op eise Gerichter. Et ass net normal, dass an engem Stroprozess en anere Confrère Dolmetscher muss spillen, wann en Zeien ausseet. Et ass net normal, dass een e Client do sëtzen huet, deen net versteet, wat säin Affekot seet, well hien op Franséisch plädéiert. An duerfir ass et scho wichteg, dass d'Lëtzebuenger Sprooch zrëckbehale gëtt.

Elo mat deem heiten Text, an dorop huet och den Avis vum Barreau jo insistéiert, soll fir d'Lëscht 1 an d'Lëscht 2 nach ëmmer d'Condition linguistique zrëckbehale ginn, an et soll een an deem heiten Text net eng Suppressioun vun der Condition linguistique fir d'Lëscht 1 an d'Lëscht 2 gesinn. Ech wier frau, wann d'Regierung dat och kéint bestätegen, well dat jo eng Fro ass, déi de Barreau jo opwerft.

Ech wollt awer just eppes proposéieren. Non bis in idem; et soll een net 56-mol dat selwecht proposéieren, mä ech maachen et awer dann nach eng Kéier an enger öffentlecher Sitzung: An England hu se nämlech de Prinzip vum Barrister a vum Solicitor; an England, do hutt Der nach d'Méiglechkeet fir déi, déi Conseil maachen, a fir déi, déi plädéiere ginn, an dat kéint een iwwerhuelen, fir Folgendes ze évitéieren: Well ech maache mer Suergen, Här President, dass, wa muer een e Recours mécht, deen op der Lëscht 1 oder Lëscht 2 net ageschriwwé gëtt, well hien d'Lëtzebuenger Sprooch net beherrsche kann, dass mer do nees e Recours kréien an dass mer vläicht dee Recours kéinte verléieren.

Et géif eng Méiglechkeet bestoen do mat deem Barrister an deem Solicitor, dass ee kéint da fir e Solicitor net déi Condition linguistique zrëckbehalen. Dat ass dann en Avocat conseil, do bräicht een dann d'Lëtzebuenger Sprooch net ze beherrschen, well jo 99% vu senger Aarbecht och hannernt dem Büro ass. An dass ee fir deen, dee Barrister ass, deen dann och plädéiere geet, d'Condition linguistique kéint zrëckbehalen.

Duerfir géif ech och eng Motioun hei déposéieren, Här President, déi justement d'Regierung freet «à étudier le système de 'barrister' et de 'solicitor' en application au Royaume-Uni, sa compatibilité avec les dispositions de la directive 98/5/CE et la possibilité d'introduire un système avocat plaideur, avocat conseil au Luxembourg».

Am Moment ass eng Ënnerschrëft drop, dat ass meng. Ech weess net, ob nach aner Fraktiounen dës Motioun wollten ënnerschreiwen. Wann dat net de Fall ass, kann ech meng Kollegen aus menger Fraktioun froen, fir dass déi se ënnerschreiwen. Mä ech mengen, dass et eng Saach ass, wou mer alleguerten eis eens sinn, dass am Intérêt vum Justiciabel d'Lëtzebuenger Sprooch soll an de Plaidoirien zrëckbehale ginn. An et ass selbstverständlech, dass et keng Mussesaach ass ze froen, dass een, dee Conseil mécht, och d'Lëtzebuenger Sprooch soll beherrschen.

Här President, hei ass d'Motioun.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- considérant le projet de loi 5660A qui enlève toute référence à la langue luxembourgeoise pour les avocats européens qui désirent exercer sous leur titre professionnel d'origine au Luxembourg;

- considérant qu'il n'existe au Luxembourg, à l'instar d'autres pays européens, aucune distinction entre avocat plaideur et avocat conseil;

- considérant qu'il existe toutefois des situations au cours d'un procès où dans l'intérêt de la défense la connaissance de la langue luxembourgeoise est indispensable, notamment lors de l'audition de témoins;

- considérant que lors de l'assistance judiciaire, les avocats sont désignés d'office aux parties et que ces dernières n'ont pas la possibilité de vérifier si l'avocat ainsi désigné est en mesure de suivre et de comprendre le procès en question;

invite le Gouvernement

- à étudier le système de «barrister» et de «solicitor» en application au Royaume-Uni, sa compatibilité avec les dispositions de la directive 98/5/CE et la possibilité d'introduire un système avocat plaideur, avocat conseil au Luxembourg.

(s.) Xavier Bettel, Félix Braz, Henri Grethen, Aly Jaerling, Alexandre Krieps, Claude Meisch.

» M. le Président - Merci, Här Bettel.

» M. Xavier Bettel (DP).- Dann nach eng zweet Saach, dat ass d'Fro, wou en neien Affekot sech kann etabléieren, zu Dikrech, zu Esch oder an der Stad. Et ass ganz wichteg, dass déi Obligatioun verschwénnt, fir sech nëmmen an deenen dräi Stied kënnen nidderzeloossen, well dat ass ëmmer komplizéiert.

Selbstverständlech muss ech och elo soe mat enger anerer Kap, dass ganz, ganz vill Etüden a Quartiere sinn, déi résidentiel sinn, wou een och kéint Wunnengen dran hunn, an dass et dofir och ganz, ganz wichteg ass, dass d'Affekoten och kënnen ausserhalb vun deenen dräi Gemenge sech an Zukunft installéieren.

Här President, no deem Commentaire, no där Motioun, wou ech awer froer wier, wann déi hei géif ugeholl ginn am Intérêt vun der Justiz, wëll ech och den Accord vun der demokratescher Fraktioun zu deenen zwee Projeten hei am Parlament bréngen.

Ech soen lech Merci.

» M. le Président.- Merci, Här Bettel. Elo huet d'Madame Lydie Err d'Wuert.

» Mme Lydie Err (LSAP).- Dir Dammen an Dir Hären, et kann een iwwer villes schwätzen, mä wann ee sech un den Ordre du jour hält, dann hu mer - mengen ech - elo virdrun op jidde Fall de Kader e bësse gesprengt.

Ech wollt op dat zrëckkommen, wat de Rapporteur hei gesot huet. Dat heescht, op de Projet iwwert den „home title“ an d'Affekoten, déi sech zu Lëtzebuerg ënner hirem Diplom vun doheem wëllen etabléieren, also d'Affekote vun der Lëscht 4. Dat ass d'Direktiv vun 1989, déi transposéiert gëtt, déi mer schonn eng Kéier transposéiert hunn,...

(Interruption)

Ass den Datum falsch?

» Une voix.- 98!

» Mme Lydie Err (LSAP).- 1998 - jo, et ass ëmgedrënt.

(Hilarité)

...wou et ëm zwee Haaptpunkte geet, éischters d'Absence vun engem Test d'aptitude, wat d'Sproochen ubelaangt, an zweetens d'Méiglechkeet ënnert dem „home title“ zu Lëtzebuerg ouni Zäitlimit ageschriwwen ze ginn no de Prinzipien, déi an der EU d'Regel sinn, dat heescht géigesäiteg Unerkennung vun Ausbildung a vu Beruff.

Dat bréngt eis natierlech zrëck op den Historique vun dësem Projet, op deen ech ganz kuerz wëll agoen, an deen en Zickzackkurs gemaach huet a Saache Sproochen: vun dräi Sproochen d'Exigenz op Franséisch eleng ze reduzéieren, wat eng Proposition war vum Jeune Barreau deemools an déi de Conseil d'État net ugeholl huet, wourobber d'Kommissioun zrëckkomm ass op d'Exigenz vun deenen dräi Sproochen.

Déi Proposition ass ofgewise gi vum Statsrot mat der Motivatioun vun der Diskriminatioun vun auslänneschen Affekoten, an trotzdem a pikanterweis - dat ass vläicht interessant ze soen - ass d'Gesetz vun 2002 gestëmmt gi mat enger Majoritéit vun DP, CSV an engem Deel vum ADR géint d'Stëmme vun der LSAP, vun deene Grénge, mat e puer Abstentiounen och vum ADR.

Ech mengen, et ass interessant fir ze kucken, wéi an anere Froen, wou et och ëm de Sproochesträit geet, eis Parteie sech widerentwëckelen. Eigentlech kéint ech mech dorobber limitéieren, dat ze soe wat eisen deemolege Spriecher, de Ben Fayot, zu dësen Debatte gesot huet, nämlech dass mer dat schliesslech gemaach hunn, wëssend, dass d'Direktiv vum 15. Mäerz 2000 d'application directe war. Dat heescht, 2002, wéi mer dat Gesetz hei gestëmmt hunn, wat mer elo ëmänneren, war d'Direktiv schonn en vigueur, an de Ben Fayot, de Spriecher vun der LSAP, deen huet gesot:

„Schliesslech maache mer dat alles, wëssend, dass d'Direktiv seit dem 15. Mäerz 2000 d'application directe ass.

Ech mengen also, dass dës legislativ Aarbecht - mat allem Respekt fir déi Méi, déi sech de Rapporteur ginn huet - eng schlecht Aarbecht ass:

éischters, well se géint europäescht Recht verstéisst;

zweetens, well se déi Chance verpasst, Franséisch als Sproochkonditioun - esou wéi de Conseil de l'ordre et freet - duerchzesetzen, an ech mengen, do wär eng Chance gewiescht, fir dat duerchzesetzen, och vis-à-vis vum Europäesche Gerichtshaff oder vis-à-vis vun der Kommissioun;

drëttens, well se Lëtzebuerg de Ruff kann abréngen vun engem protektionistesche Land, wat dee Ruff op jidde Fall an dësem Secteur net verdéngt;

véiertens, well mer méi wéi sécher an engem Joer en neit Gesetz wäerte stëmme mussen.“

Et ass elo net an engem Joer duerno, mä et ass e bësselche méi spéit drop, mä jiddefalls war et keen Orakel: D'Realitéit, déi gëschter ugekënnegt ginn ass, ass déi, déi mer haut hunn.

Also, ech fannen eigentlech, dass dat eise Land an der Reputatioun vun eise Land op engem Secteur net guttdeet, wou mer menger Meinung no gutt géifen drun doen, ëmmer impeccabel dozestoen, wéinst ënner anerem der Proximitéit mam Secteur bancaire, wou mer jo vill geschleeft ginn, an ech denken, dass dat sech och am Nachhinein wierklech als déi falsch Strategie erweisen huet. Dofir kann ee sech freeën, dass dat haut rectifiéiert gëtt, a bedauern, dass et e bësse spéit kënnt, mä besser spéit wéi ni.

Fir kuerz ze soen, well de Rapporteur huet d'Haaptsaachen aus dësem Gesetz ugeschwat: Éischters gëllt kee Contrôle des connaissances linguistiques méi, fir op d'Lëscht 4 als Affekot sech zu Lëtzebuerg anzeschreiwen. Dat heescht, dass awer - an de Rapporteur huet dat och gesot - déi Condition linguistique bleift, wat den Accès op e Stage ubelaangt, an och d'Aschreiwen op d'Lëscht 1 vun den Affekoten.

Vläicht ass et wichteg - an de Rapporteur huet dat am Commentaire vun den Artikelen a sengem Rapport geschriwwen -: Mir hu formal gesinn eng Demande vum Conseil de l'ordre net erfëllt, déi gefrot huet, dat dote formell an d'Gesetz anzeschreiwen. Mir hunn et zwar elo am Commentaire stoen, mä net am Gesetz.

Ech mengen héiflechkeetshalber kéint ee soen, dass, wann Interpretatiounsschwieregkeete bestinn, mer dann an den Travaux parlementaires eppes hunn. Mä du moins wär et eng Äntwert wäert un de Conseil de l'ordre, déi jo - obscho se sech no deem Arrêt, deen dëst Gesetz och justifiéiert, direkt un déi nei Jurisprudenz gehalen hunn - trotzdem och Demanden haten, déi iwwert de Kader vun der Jurisprudenz erausgaange sinn, esou dass am Fong de Kommentar vum Artikel aus dem Rapport dem Conseil de l'ordre aus dem Schneider hëllefen diert. A vläicht soll een hinnen dat soen, well mir hunn de Moment net op dee Bréif do geäntwert, well en e bësse spéit komm ass a well mer déi Diskussioun haut net verspéide wollten.

Den zweete Punkt aus dësem Gesetz ass, dass et keen Dépôt annuel méi vun der Attestation d'inscription am Ausland gëtt. Och dat war esou eppes vun No-geschmaach vun deenen anere Konditiounen, fir et esou schwierig wéi méiglech ze maachen, wat natierlech och kengem Europäer entgaangen ass.

Dann ass déi drëtt Neierung an dësem Gesetz, oder d'Reform bréngt, dass d'Affekote vun der Lëscht 4 elo däerfen Domiciliatiounen empfänken.

An de véierte Punkt ass, dass bei der Procédure d'appel géint d'Décision disciplinaire am Conseil disciplinaire et administratif eng Majoritéit vu Magistraten drätsätzen an net eng Majoritéit vun Affekoten. Ech mengen, och dat ass eng logesch Saach, an dat beweist am Fong, dass déi Décisiounen an dëser Matière net aus korporatistescher Siicht gekuckt ginn, mä objektiv analyséiert ginn, fir ze kucken, ob e Recours jo oder nee justifiéiert ass.

Ech wëll dofir zum Inhalt nach just dräi Wieder soen, an zwar iwwert d'Sproochefro. D'Sproochefro, déi 2002 aktuell war, ass et haut méi wéi jee, an ech profitéiere vun dësem Gesetz, fir op eng Proposition vum Jacques-Yves Henckes hinzeweisen, déi hien 2002 gemaach huet, an une fois n'est pas coutume kéint ech mech deem Gedankengang uschlëssen.

Hie seet nämlech, dass mir zu Lëtzebuerg iwwer eis Sprooch am Fong keng fest juristesche Basis hunn, ausser dem Gesetz vum 24. Februar 1984 iwwert de Régime des langues, dat ganz lakonesch seet: «En matière administrative, contentieuse ou non contentieuse et en matière judiciaire, il peut être fait usage des langues française, allemande et luxembourgeoise, sans préjudice des dispositions spéciales concernant certaines matières.»

De Jacques-Yves Henckes hat deemools proposéiert, eventuell dat Gesetz do ze complétéieren an eng Exceptioun virzegoesinn, dass en matière judiciaire beispillsweis ee kéint Franséisch aféieren. Dat rejoignéiert iergendwou och dat wat sengerzäits fir d'sozialistesche Fraktioun vum Ben Fayot gesot ginn ass.

Wann een déi Debatten noliest, da fillt ee sech zrëckversat an déi Diskussioun, déi mer schonn hu beim Gesetz iwwert d'duebel Nationalitéit an iwwert de Sënn an den Onsënn vum Lëtzebuergesche oder vun anere Sproochen fir d'Nationalitéit. Ech denken dofir, dass et wichteg ass, hei e puer Saachen am Virfeld ze soen, well och esou Ràsonnementer sech am Text hei erëmfannen.

Et gëtt zum Beispill ugefouert, et wier logesch, dass zu Lëtzebuerg misst kënne Lëtzebuergesch geschwat ginn, fir d'Nationalitéit ze kréien, an dee Moment och fir den Accès um Barreau, well a kengem Land kéint een e Beruff ausüben ouni d'Landessprooch ze schwätzen.

Elo kënne mer dat natierlech ëmmer erëm soen, dass dat zwar wouer ass, an dass dat vläicht och richtig ass a grouse Länner, dass Lëtzebuerg eben an enger spezieller Situatioun ass, an dass, wann ee sech zu Lëtzebuerg als Affekot oder als Privatpersoun wëllt integréieren, een dat parfaitement ka maachen ouni onbedéngt Lëtzebuergesch mussen ze kënnen.

Et ass kloer, dass Lëtzebuergesch schwätzen d'Integratioun accélériert, facilitéiert, mä ech menge mir wäer gutt beroden, an dat heite Beispill beweist, wéi falsch mer deemools mat deem Argument louchen, dass et gescheit ass d'Leit dozou ze incitéiere Lëtzebuergesch ze léieren ouni se dozou ze forcéieren et ze maachen, fir iergendee Resultat ze erreechen. Alles wat exzessiv ass bréngt et net.

An ech mengen, dass ee sech un dës Diskussioun soll erënnere, wa mer d'Diskussioun iwwert d'duebel Nationalitéit ufänken, well Integratioun, sief et um Barreau als Professionellen, sief et an eiser Bevölkerung als Privatpersoun, geet sécherlech zu Lëtzebuerg, wéi et net an anere Länner méiglech ass, och iwwer en anere Wee wéi obligatoresch Lëtzebuergesch schwätzen.

An ech erlabe mer ofzeschlësse mat engem Beispill, fir ze beweisen, wéi richtig dass dat ass - an et ass e Beispill, wat vum Ben Fayot ëmmer erëm ubruecht gëtt a wat ganz gutt demonstréiert wéi speziell Lëtzebuergesch ass. Wa mer unhuelen, mir géifen op de Wee goen, dee verschidde Länner an Europa unhuelen a soen, een, deen zu Lëtzebuerg sech legal etabléiere wëllt, deen ass gebieden d'Landessprooch ze schwätzen, da kënnte mer eis déi Absurditéit virstelle vun engem Chinees, deen a China géif Lëtzebuergesch léieren, fir sech hei ze integréieren, deen hei géif ukomme mat Chinesesch a Lëtzebuergesch an deen net emol kënnt e Brout kafe goen.

(Interruption)

Duerfir mengen ech, dass et interessant ass, dëse Kontext hei net ze vergiessen, wa mer déi aner Diskussiounen uginn, an net ze vergiessen, dass eist Land en anert ass, mä dass et, wat d'Sproochen ubelaangt, sech selwer natierlech deementspriedend och aneschtters muss behandelen.

An deem Sënn bréngen ech den Accord vu menger Fraktioun, deen ech erëm bal vergiess hat, an ech wollt dem Minister am Fong just nach eng Fro stellen, an zwar: Wa mer elo dat Gesetz hei kucken, dann ass et kloer, dass dat heiten eng géigesäiteg Unerkennung ass fir d'Affekoten an hir Titelen, hir professionell Aktivitéiten a 15 Memberstaten. Wat geschitt da mat deenen

aneren? Ass do eng aner Direktiv ënnerwee, oder wéi geet déi Evolutioun do virun? Well et ass am Fong elo d'Fro eréischt geregelt vum Accès op de Barreau vun eppes Klenges méi wéi d'Halschent vun den europäesche Memberstaten de Moment.

» **M. le Président.**- Merci, Madame Err. Nächste Riedner ass den honorabelen Här Braz.

» **M. Félix Braz (DÉI GRÉNG).**- Här President, ech brénge just d'Zoustëmmung vun der grénger Fraktioun, a mir soen och dem Rapporteur Merci fir de Bericht. Ech mengen, dat meescht, fir net ze soen alles zum Text selwer ass gesot, a vill vun deene Remarquen, déi mir wollte maachen, huet d'Madame Err elo selwer scho gemaach.

Mir wëllen duerfir just an engem Saz nach eng Kéier drop hiweisen, dass mer hei wierklech eppes nohuelen, wat mer hätte kënnen évitéieren. Deemools hunn d'LSAP-Fraktioun an déi gréng Fraktioun, wéi mer elo wëssen, zu Recht drop higewisen, dass mer erëm eng Kéier probéiert hunn, hannert dem Deckmantel vun der Sprooch hei zu Lëtzebuerg eppes ze maachen, wat een net anescht ka bezeechne wéi rengen Protektionismus. Dat war eng relativ onwierdeg Geschicht, wat deemools gemaach ginn ass. Deemools ass dat falsch gemaach ginn, wann een dat gesot huet. Da sinn eng ganz Rei vun Argumenter invoquéiert ginn, fir ze betounen an ze widderleeën, wat vu grénger Säit gesot ginn ass.

Mir wëssen awer elo, dass dat richteg war, an ech denken och, dass mer dësen Episod net esou séier sollte vergiessen, dass mer tatsächlech sollten och fir d'Zukunft vläicht méi oppassen, eis méi Gedanke maachen, wéi e Rôle mer der Lëtzebuerger Sprooch zu Lëtzebuerg zouschreiwe wëllen. D'Lëtzebuerger Sprooch huet hire Rôle, an dee Rôle ka se och erfëllen, a wann ee probéiert mat där Sprooch aner Zwecker ze verfollegen, déi saachfriem sinn, da passt dat och net bei dëst Land, et passt net bei eis Realitéit, a mir maachen eigentlech domadder méi zu Onwee, wéi dass mer gutt maachen.

Mat deene kuerze Remarquen - wéi gesot, d'Madame Err huet dat am Detail a wéi ech fanne ganz richteg duergeluecht - bréngen mir dann d'Zoustëmmung zu deenen zwee Texter.

» **M. le Président.**- Merci, Här Braz. Dann huet den Här Henckes d'Wuert.

» **M. Jacques-Yves Henckes (ADR).**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir haten am Joer 2002, wéi d'Gesetz gestëmmt ginn ass, schonns drop higewisen, dass mer héchstwahrscheinlech e puer Joer méi spéit nach eng Kéier an d'Parlament géife kommen, fir d'Gesetz ze modifiéieren. An dat geschitt och elo.

Wuerfir? Well et ganz kloer war, dass déi Direktiv ons net d'Méiglechkeet ginn huet, déi mer een Ablack, oder déi verschidde Leit wollten am Gesetz gesinn, wat d'Sproochefuerderungen ugeet. An do gesäit een nees eng Kéier, wéi wichteg et ass, dass een als Chamber, déi e Kontrollorgan ass vun der Exekutiv, ëmmer muss dofir sorgen, dass, ier Direktiven négociéiert an ënnerschriwwen ginn, d'Chamber do matschwätzt a kuckt fir deen Ablack déi richteg Décisiounen vun der Regierung ze exigéieren.

Dat ass deemools net geschitt wéi déi Direktiv ausgeschafft ginn ass. Et ass do duerjer wou een haut an där Situatioun ass, wou mer dat Lëtzebuergesch net méi kënnen an onser Gesetzgebung zrëckhalen. Et soll een dofir och déi Léier draus zéien, dass een als Chamber - a mir hunn et jo och elo ugefaangen, weinstens an etleche Kommissiounen - villes méi intensiv mat der Regierung schwätzt, diskutéiert a vun hinnen Opklärung verlaangt, wat an deenen eenzelne Conseils des Ministres diskutéiert gëtt.

Et gëtt eng Problematik, op déi ee muss agoen, an d'Madame Err huet dat schonn ervirgestrach, à juste titre. Dat ass d'Gesetzgebung iwwert de Régime des langues, den Artikel 3. Deen erlaabt, dass a Matière judiciaire lëtzebuergesch, franséisch an däitsch gebraucht gëtt. D'Jurisprudenz huet anscheinend - esou wéi ech elo konnt liesen - gesot, dass d'Uerteeler am Prinzip missten op Franséisch sinn.

Ech sinn net onbedéngt ganz sécher, dass dat kéint Bestand hunn op laang Dauer, well et geet duer, dass eng Kéier een Affekot freet, dass d'Uerteel misst ganz op Lëtzebuergesch oder ganz op Däitsch sinn, fir dass mer deen Ablack an der Praxis e risege Problem géife kenne léieren. Däers muss ee sech absolut bewosst sinn. An et ass do weinst, wou et wichteg ass, dass iwwert de Régime des langues munches gekläert gëtt, notament am Detail, wéi et iwwregens och am Prinzip vum Gesetz virgesinn ass. Mä do muss mer en matière judiciaire Verschiedenes festleeën, well soss riskéiere mer hei d'Kand mam Bad auszuschëdden.

Dann ass et och kloer, dass en Affekot, dee beispillsweis wëllt um Correctionnel plädéieren, an deen e Lëtzebuerger als Client huet oder eng aner Sprooch huet wéi däitsch - déi net franséisch ass -, dass deen natierlech muss mat deenen dräi Sproochen - franséisch, däitsch a lëtzebuergesch - kënnen eens ginn. Woufir? Well d'Zeie schwätzen alleguerten an där Sprooch wéi se et fir richteg fannen, an notament op Lëtzebuergesch. Do gëtt et keng Iwwersetzung.

D'selwecht wann een op Franséisch oder op Däitsch schwätzt; esou dass een also als Affekot d'Responsabilitéit huet nuren Affären unzehuelen, wou ee sech effektiv mam Client ka verstännegen a wou een den Déroulement vum Prozess an där Sprooch ka verstoen, wou se stattfënn. Dat ass eng Konditioun vu Responsabilitéit. Do mengen ech, dass keen Affekot de Risiko wäert agoen, fir hei an engem Prozess anzegräifen, wou hien nuren d'Halschent versteet, well hien Zeienaussoen oder Schrëftstécker, déi op Lëtzebuergesch oder op Däitsch bestinn, net versteet.

Dat gesot, mengen ech, sëtze mer elo an der Situatioun, dass mer dat Gesetz hei musse stëmmen, well mir sinn duerch en Uerteel vum Europäesche Geriichtshaff veruerteelt ginn.

Dat Zweet: D'Gesetzgebung, déi mer hunn, dass ass eng positiv Saach, wou mer et elo erméiglechen, dass een och kann eng Assistance judiciaire kréie wann een am Ausland plädéiert, oder wann de Frontalier - wat jo oft de Fall ass - hei zu Lëtzebuerg eng Assistance judiciaire brauch. Ech mengen, an Europa, an zumools an engem klengen Land wéi Lëtzebuerg, wou d'Grenze ganz no sinn, ass et bluttnoutwendeg, dass een d'Assistance judiciaire och esou gesäit.

Duerfir wollt ech och den Accord vun der ADR zu deenen zwou Gesetzgebungen bréngen, an dem Rapporteur Merci fir säin exzellente schrëftlechen a mëndleche Bericht soen.

» **M. le Président.**- Merci, Här Henckes. Dann huet den Här Jaerling d'Wuert nach gefrot.

» **M. Aly Jaerling (Indépendant).**- Merci, Här President. Wann ech och net extra Problemer hu mat deenen zwou Gesetzgebungen, esou hunn ech awer e Problem wa mer ëmmer erëm méi a Situatiounen kommen, wou d'Lëtzebuerger Sprooch minimiséiert gëtt oder einfach duergestallt gëtt wéi wa se keng Sprooch wier.

Mir hunn e Régime des langues. Do ass d'Lëtzebuerger Sprooch mat dran, an déi huet gradesou vill wäert ze sinn, wéi déi aner Sproochen och. A wa mir an en anert Land ginn a mir wëllen eis do néierloossen oder mir wëllen do schaffen, da si mer esou gutt a mir léieren déi Sprooch. Soss loosse mer eis néierens néier a mir ginn do net unerkannt a mir ginn do net eens.

Mir hunn eng Sprooch a mir sollen déi behalen. Ech ginn och ëmmer rose wa verschidde Leit dann och nach mengen, eis Sprooch dat wär nach just en Dialekt, deen iergendwou erbäigezaubert ass. Ma ech wëll lech just soen: Dat ass awer doduerch, well verschidde Leit mengen, si hätte méi en héijen Intellekt, wa se eis Sprooch ëmmer mat méi Friemwieder bombardéieren; besonnesch heibannen. Ech mengen, et gëtt kee méi intelligent dovun, wann hien hei mat Friemwieder ronderëm sech gehäit. Da soll hien emol léieren eis Sprooch erëm esou schwätze wéi se war!

Ech halen awer drop, dass, wa mer vum Normalstierfleche verlaangen, dass hie soll Lëtzebuergesch léieren...

» **Une voix.**- Wat ass en Normalstierflechen?

» **M. Aly Jaerling (Indépendant).**- Dat si mir alleguer; mä d'Affekoten och. D'Affekote sinn och Normalstierflecher. An hei ginn all Kéiers ëmmer erëm Extrawurschte fir verschidde Klasse gebueden. Wat mer vum Normalbieger verlaangen, dat solle mer vu jiddferengem verlaangen. An ënner Normalbieger verstinn ech

einfach déi Leit, déi keng Uspréch stellen, déi Leit, déi hei an d'Land kommen a sech adaptéieren un dat wat mer froe fir sech néierzeloossen a sech Méi gi fir eis Sprooch ze schwätzen.

Ech sinn iwwerzeegt, dass Leit, déi esou en héijen Intellekt hu wéi d'Affekoten, manner Problemer hunn, fir eis Sprooch ze léieren, wéi wann en Aarbechter aus Frankräich oder iergendwou eriiwwerkënnt. Dofir sinn ech der Meenung, dass och déi sollen d'Lëtzebuerger Sprooch léieren, wa se hei wëlle schaffen; och wann et Business-Affekote sinn. Ech mengen, dass seet jo schonn eleng genuch. Wann et Business-Affekote sinn, da komme se nëmmen heihinner weinst dem Fric. Da solle se sech och hei de Spillregelen ënnerleeën an eis Sprooch léieren. Ech mengen, eppes anescht gëtt et fir mech net.

» **M. le Président.**- Merci, Här Jaerling. Dann huet den honorabelen Här Alex Bodry d'Wuert.

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll net iwwert d'Lëtzebuerger Sprooch schwätzen. Ech mengen, dass ass des Laangen a Breeden hei scho gemaach ginn. Mä ech wëll iwwert den zweete Projet hei schwätzen, dee fir eis Fraktioun och eng grouss Bedeitung huet, well et sech do ëm de wichtige Punkt vun der Assistance judiciaire handelt; also fir ze verënnern, dass d'Recht op Rechtsbäistand fir jiddferee wierklech gräift, an dass all Mënsch, all Bierger e fräien an e gläichen Zougang zur Justiz soll hunn, wat an eisen Aen an engem demokratesche Rechtsstat eppes onheemlech Wichteges ass.

Ech mengen, säi Recht kréien, säi Recht verdeedegen därer keng Affär vum Portmonni sinn. Et därer also och net esou sinn, dass héich Justiz- an héich Affekotskäschten eng Barrière duerstelle fir d'Bierger, fir zu hirem Recht viru Geriicht ze kommen. Duerfir begrëisse mer u sech, dass mer mat deem heiten Text - wann och mat e bësse Verspéidung, mä et ass wouer, dass déi legislativ Prozedur relativ laang gedauert huet - elo eng Direktiv vun 2003 hei a Lëtzebuerger Recht ëmsetzen, wat eng Rei vu Minimalkonditiounen festleet, fir kënnen Rechtsbäistand an den eenzelnen EU-Staten ze kréien; mat Ausnahm vun Dänemark, déi déi Direktiv hei net ënnerschriwwen hunn an net ëmsetze wëllen.

Mä virun allem ass et wichteg, dass mer och eng Verbesserung bréngen duerch déi Direktiv - net duerch den neien Text, mä duerch d'Direktiv -, fir d'Situatioun och vu Lëtzebuerger, déi am Ausland, an engem EU-Stat, wëlle viru Geriicht optrieden, déi awer net déi néideg Finanzmëttelen hunn, fir dat ze maachen. Déi kënnen iwwert den Text vun där Direktiv och an Zukunft virun auswäertegen oder europäesche Gerichter d'Assistance judiciaire da bei deenen zoustännegen Autoritéiten am Ausland ufroen an do dann eventuell och Rechtsbäistand kréien.

Datselwecht gëllt natierlech - an dofir si mir da responsabel, fir dat hei ëmzesetzen - fir EU-Bierger, déi eben net hei zu Lëtzebuerg wunnen, déi awer hir Rechter wëllen zu Lëtzebuerg geltend maachen. Och déi kréien an Zukunft also d'Méiglechkeet, awer ausschliesslech an zivilen a kommerziellen Affären, fir kënnen d'Assistance judiciaire zougessprach ze kréien, fir also net mussen déi héich Justizkäschten ze droen, well se manner bemëttelt sinn.

Eng interessant Zuel wollt ech hei matdeelen: Wiwvill Leit bénéficiéieren hei zu Lëtzebuerg all Joer vun der Assistance judiciaire?

» **M. Xavier Bettel (DP).**- Dat steet am Rapport.

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Eng interessant Fro. Den Här Bettel seet, dass steet am Rapport. Här Bettel, Dir wësst d'Äntwert?

» **M. Xavier Bettel (DP).**- Ech weess et elo net auswendeg, Här Bodry. Wann Der Äre Rapport gelies hätt, da wësst Der et selwer.

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Da soen ech lech et, wann Der net méi wësst, wat Der hei ugin hat ze wëssen. Dat sinn der iwwer 3.500. Iwwer 3.500 Demandé sinn am Joer 2005/2006 eragaange beim Conseil de l'ordre. An dovunner si ronn 88% duergaangen, sinn also guttgeheesch ginn. De Conseil de l'ordre ass also dovunner ausgegangen, dass d'Bedingungen erfëllt sinn, fir kënnen vun deem Rechtsbäistand hei ze profitéieren.

A wat déi rezentsten Zuelen ugeet, déi wësst Der wahrscheinlech och net, Här Bettel, fir d'Justizjoer 2006/2007...

» **M. Henri Grethen (DP).**- Dat steet och am Rapport!

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Neen, Här Grethen, ech gesinn, Dir hutt en net gelies, et steet nämlech net am Rapport dran.

(Hilarité)

» **M. Henri Grethen (DP).**- Ech ginn dat och zou. Ech hunn nach vill aner Rapporten net gelies.

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Schein und Sein sinn eben zwou verschidde Saachen, déi Här vum der DP.

(Interruptions et hilarité)

Do steet dran, dass bis elo, bis de Mee 2007 eleng iwwer 2.500 Demanden an dësem Joer eragaange sinn, esou dass mat knapp 4.000 Demandé fir Assistance judiciaire hei zu Lëtzebuerg ze rechnen ass. Et ass also en enorme Chiffer,...

(Interruption et hilarité)

...deen nëmmen d'Membere vun der DP kann hunn, well se ëmmer besser informéiert si wéi déi aner Leit, a si wäerten dann natierlech och wëssen, wat dat fir Geldmëttele bedéngt, déi mussen zur Verfügung gestallt ginn. Och do wäert den Här Bettel dat wëssen.

(Interruption)

Neen, e weess och dat net.

(Interruption)

Dat sinn...

(Interruption)

Da soen ech lech dat.

» **M. le Président.**- Also, Här Bodry, den Här Bettel ass hei net am Oral.

(Interruptions)

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Jo, den Här Bettel soll da keng Tëschebemierkunge maachen, Här President, an Dir sollt Är Aufgab maachen an esou Tëschebemierkungen da wa méiglech ënnerbannen!

» **Plusieurs voix.**- Oh!

(Hilarité)

» **Une voix.**- Dat ass Demokratie.

(Interruptions diverses et hilarité)

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Da kënn ech mech voll hei konzentréieren op dat, wat ech wollt soen. Mä ech wëll dann, Här President, lech, dem Här Bettel an der ganzer Chamber net virenthalen, dass fir 2005, am Kont 2005 vum Stat 2,85 Milliounen Euro ausbezuelt si ginn u Käschten, déi de Stat schlussendlech iwwerholl huet.

» **Mme Colette Flesch (DP).**- Dat ass net vill.

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- Bon, 2,85 Milliounen, fir déi eng ass et vill, Madame Flesch, fir déi aner ass et manner. Ech fanne schonn, dass dat awer eng relativ héich Zomm ass, an ech mengen, dass mer effektiv...

(Brouhaha général et coups de cloche de la Présidence)

» **M. le Président.**- Kommt, loosst den Här Bodry elo a Rou seng Ausféierungen hei maachen!

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- ...dass mer effektiv, Här Minister,...

» **Une voix.**- En hätt solle sëtze bleiwen.

(Brouhaha général et coups de cloche de la Présidence)

» **M. Alex Bodry (LSAP).**- ...op dat Gesetz vun 1995 hei an der Chamber nach eng Kéier zrëckkommen, dass mer eng Kéier sollten e bëssen de Bilan zéien, wéi dat Gesetz sech an der Praxis bewährt huet, wat déi eventuell Problemer si bei der Ëmsetzung vun deem doten Text.

Fir eis als sozialistesche Fraktioun ass dat hei e wichtige Punkt. Et ass net egal ënner wat fir enge Konditiounen d'Leit en Accès zur Justiz kréien, an duerfir mengen ech, dass een och net soll, wéi gesot, um Stand vun 1995 stoe bleiwen a probéieren also och ze kucken, deen Text do nach ze perfektionéieren.

Ech wëll drun erënnern, dass den Niveau de revenu, fir kënnen an de Genoss vun der Assistance judiciaire ze kommen, um Niveau vum RMG läit. D'Fro stellt sech, mat der Entwécklung vun de Justizkäschten, ob dat nach den Niveau ass, wou ee muss usetzen, ob een net iwwert déi dote Plaffonge frësch hei muss am Haus diskutéieren, wéi mer et och an aneren Texter gemaach hunn, fir dass mer do awer wierklech den Accès zur Justiz esou breet wéi méiglech hei zu Lëtzebuerg halen.

Ech wëllt och zum Schluss, ier ech den Accord vu menger Fraktioun zu deem heiten Text erabrëngen, der Regierung nach suggéieren, de Règlement grand-ducal

Mardi,
22 mai 2007

vum September 1995 nozekucken, deem d'Applicatioun mécht vum Gesetz vun 1995, well ech den Androck hunn, dass mer och eenzel Dispositionen an deem Règlement grand-ducal missten ëmänneren, opgrond vun deenen Ofännerungen, déi mer elo hei grad gestëmmt hunn.

Well eng Fro wäert sech jo stellen: Wann elo Leit, déi net hei wunnen, den Antrag stellen, fir kënnen e Rechtsbäistand zu Lëtzebuerg ze kréien, huet natierlech de Conseil de l'ordre wéineg Méiglechkeeten ze iwwerpräiwen, wéi d'Situatioun wierklech vun deene Leit an hirem Land ass. Dat ass vill méi einfach, wann d'Demande natierlech vun engem gemaach gött, deen hei zu Lëtzebuerg wunnt, wou et dann och meeschtens Lëtzebuerger Instanze sinn, déi déi néideg Dokumenter ausstellen. Déi Fro, mengen ech, sollt d'Regierung nach eng Kéier kucken an eventuell och eng Modifikatioun da vum Reglement vun 1995 maachen, fir dass déi nei Bestëmmungen och kënne voll a Kraaft trieden.

Merci.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Bodry. Dann huet d'Regierung d'Wuert. Den Här Justizminister Luc Frieden.

» **M. Luc Frieden, Ministre de la Justice.** - Här President, ech géif fir d'éischt gären dem honorabelen Här Santer Merci soe fir seng schrëftlech a mëndlech Rapporten. Ech mengen, an deene Rapporte grad wéi an der Diskussioun duerno ass plütôt alles gesot ginn. Ech géif just gär nëmmen op e puer Saache reagéieren.

Ech mengen, dass deen Text, dee mer deemools gemaach hunn, an deem d'Chamber schlussendlech gestëmmt huet, guer net esou schlecht war a senger Argumentatioun, och d'Strooss gehalen huet, an duerfir deelen ech absolut net d'Argumentatioun, déi hei vun der Madame Err de Mëtteg gemaach ginn ass.

Si huet sécherlech de Vote wollte justifiéieren, deen deemools hir Fraktioun zu deem Gesetz gemaach huet, mä ech mengen, dass mer an dësem Land ouni Nationalismus kënnen trotzdeem dach eis an där Lëtzebuerger Sprooch ausdrécken an datt et net kann esou sinn, dass all Kéiers wann een nëmmen eng Referenz op déi Lëtzebuerger Sprooch mécht, dat dohinnergestallt gött wéi wann dat eng protektionisteschen Moossnam wär. Dat war net an deem Gesetz iwwert d'Affekoten de Fall.

Ech stelle jo och fest, dass eis Debatt de Mëtteg hei an enger Institutioun op Lëtzebuergesch geféiert gött, déi gött net op Franséisch geféiert. Duerfir mengen ech, dass dat gradesou de Fall ass op de Gerichter. Ech erënnere mech gutt un déi Zäit, wou ech als Affekot geschafft hunn an notament um Aarbechtsgericht öfters war, wou d'Sprooch Lëtzebuergesch war, an da ganz oft awer de President vum Gericht gesot huet: „Kënnt Dir wann ech gelift Franséisch schwätzen, well deen aneren Affekot, dee versteet näischt.“ D'Lëtzebuerger waren dann esou manéierlech fir dat ze maachen.

Mä ech fannen, dass et net anormal ass, dass mer eng Gerichtsprooch hunn, a mir müssen eis d'Fro stellen, ob mer net eng Reglementatioun musse maachen iwwert d'Sprooch, déi um Gericht gebraucht gött. Ech soen net, dass dat onbedéngt an alle Fäll soll d'Lëtzebuerger Sprooch sinn. Mä mir kréien ëmmer méi d'Situatioun, wou och zum Beispill zwee Affekoten Däitsch sinn, oder wann zwee Affekote Portugis sinn an hire Client och nach, dann hu mer net méi onbedéngt d'Situatioun, wou all déi aner dat och verstinn. An duerfir soen ech, ech fannen, dass dat am Gesetz deemools guer net schlecht war, dass een op d'Lëtzebuerger Sprooch Wäert leet.

Ech wëll och drop hiweisen, dass mer jo an deem aneren Deel vum Projet de loi och eis d'Fro gestallt hunn, ob mer fir déi aner Affekoten d'Dräisproochegkeet bäibehalen. Et war d'Meenung vun der Regierung, fir d'Dräisproochegkeet bäizebehalen. Ech mengen, dass een doriwwer muss kënnen och am Parlament eng sachlech Debatt féieren. Fir d'Regierung a ganz sécher fir mech als Justizminister, och am Kontext vun deene Gesetzesprojeten, déi d'Madame Err ugeschwat huet, wéi d'duebel Nationalitéit, muss d'Lëtzebuerger Sprooch och dierfen eng Roll spillen, well si ass schlussendlech Deel vun eiser nationaler Identitéit.

Ech fannen, dass mer sollen ophalen, all Kéiers d'Argument vun der Sprooch ze gebrauchen als en Argument vu Protektionismus, voire vun Nationalismus. Mir sinn hei mat enger Direktiv konfrontéiert, déi d'fräi Zirkulatioun vun den Affekote virgesäit. Den Europäesche Gerichtshaff huet eng Interpretatioun vun där Direktiv gemaach, déi mer ze respektéieren hunn. Dat ass esou an engem Rechtsstat. An ech fannen et och gutt, dass dat esou ass. An duerfir setze mer hei déi Reglementatioun ëm.

Ech mengen iwwregens och, dass déi Direktiv sech op d'Affekote vu 27 Staten uwennt an net nëmme vu 15, well et ass eng Direktiv, mengen ech, déi Deel ass vun dem Acquis communautaire.

Mir musse mat där Villsproochegkeet vu Lëtzebuerg eens ginn, mä och déi aner, déi bei eis kommen, solle mat där Villsproochegkeet vu Lëtzebuerg, déi e Räichtum ass, eens ginn. De Fait, dass ganz vill Affekoten och an deene leschte Joren déi Tester am Lëtzebuergesche gemaach hunn, beweist, dass dat och näischt ass, wat onméiglech ass.

Ech mengen, dass déi Direktiv hei de Barreau net wäert komplett ëmkippen. Ech muss lech just soen, dass och eng Rei vun deenen Affekote wäerte ganz grouss Schwierigkeete kréien, fir sech an der Lëtzebuerger Gesellschaft erëmzefannen, well et ass ganz kloer, an dat geet an all Land esou, wann een an e Land geet, ass et méi einfach, et schwätzt een d'Sprooch vun deem Land, an dozou gehéiert och d'Lëtzebuerger Sprooch.

Ech gi gären zou, dass een do kann ënnerschiddlecher Meenung sinn, mä ech géif derfir plädéieren, dass mer am Respekt vun deem engen an deem anere senger Meenung kënnen iwwert d'Sproochen an deenen nächste Méint hei am Land diskutéieren.

An ech mengen, dass et Sënn mécht, der Sprooch dee Wäert ze ginn, dee se an eiser Gesellschaft als Facteur de cohésion sociale soll hunn. Leit zesummebrénge vu verschiddenen Identitéiten, vu verschiddenen Nationalitéite geet och, net ausschliesslech, mä och iwwert de Wee vun der Sprooch.

Wat déi Motioun ubelaangt vum Här Bettel géif ech soen, dass ech net mengen, dass een de System vum Barrister an dem Solicitor grouss brauch ze studéieren, well déi, déi sech mat där Fro ofginn, déi kennen dee System. Den englesche System vum Barrister a vum Solicitor ass op d'mannst den Affekoten e Begrëff. Et brauch een deen also net ze studéieren.

D'Fro ass, ob ee verschidden Zorte vun Affekoten zu Lëtzebuerg wëllt aféieren. Mir hunn ëmmer gemengt, dass en Affekot e Ganz wär, dass dee souwuel misst plädéiere kënne wéi och Conseil misst kënne ginn.

Ech géif proposéieren, dass d'Commission juridique am Kader vum zweete Volet vun dësem Projet de loi - dee ganz wichteg ass - géif doriwwer diskutéieren, ob dat e Wee ass. Do stellt sech nämlech dann och nach eng Kéier d'Fro, wat aner Berufsständ, déi sech als Conseiller ausginn - dat sinn

notamment déi grouss Fiduciairen -, wat deenen hire Rôle an dem Conseil ass, well déi och ganz oft eng Fonctioun vu Conseil hunn.

Ech mengen, et brauch ee keng grouss Studien doriwwer ze maachen, well do gött et Bicher wat d'Fonctioun vum Barrister a Solicitor sinn, an dass een dat an deem Kontext géif kucken. A priori sinn ech net ganz waarm dofir, fir dat opzedeelen, mä ech sinn awer op, fir doriwwer eng Diskussioun ze féieren. Duerfir, meng Proposition wär, an där Kommissioun sollt dat mat gekuckt ginn.

An deem Kontext wollt ech och soen, dass deen anere Volet vum Projet de loi fir d'Regierung ganz wichteg ass. Den Här Bettel huet hei gesot, dass hie géif wënschen, dass d'Affekoten och kënnen ausserhalb vun de Gerichtsuertschaften hir Étude hunn. Dat ass genau dat wat d'Regierung an deem Projet de loi proposéiert huet. Ech hoffen, dass den Avis vum Statsrot dozou geschwé kënnt, fir dass mer och dee Volet vum Projet de loi stëmme kënnen. Do si jo och nach aner Saachen dran. Ech hoffen, wéi gesot, dass dat nach an deenen nächste Méint kann de Fall sinn. Ech weess, dass d'Commission juridique ganz schnell schafft, mä nach brauch se den Avis vum Statsrot. Ech hoffen, dass dee geschwé kënnt.

Zu där leschter Motioun kann ech net Stellung huelen, well déi ass bis elo nach net hei um...

(Interruption)

Ech hat geduecht Dir hätt nach eng Motioun ofginn?

» **M. Alex Bodry (LSAP).** - Dat war eng Suggestioun!

» **M. Luc Frieden, Ministre de la Justice.** - Dee Règlement grand-ducal vu '95 nozekucken. Dee kucke mer gären no. Deen ass vu laang viru menger Zäit. Wann dee muss eng Adaptatioun kréien, esou schéngt dat mer eng Suggestioun ze si vum Här Bodry, déi mer gäre mat op de Wee huelen.

Merci.

» **M. le Président.** - Merci, Här Minister. Mir kommen dann zum Vote vun deenen zwee Projets de loi. Fir d'éischt de Projet de loi 5411.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5411 ass eestëmmeg mat 60 Stëmmen ugehall.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener (par M. Marcel Oberweis), Norbert Hauptert (par Mme Martine Stein-Mergen), Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Roger Negri), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger (par M. Xavier Bettel), Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves

Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

M. Aly Jaerling.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Mir stëmme dann of iwwert de Projet de loi 5660A.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5660A ass ugehall mat 59 Jo-Stëmme.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener (par M. Marc Spautz), Norbert Hauptert (par M. Lucien Thiel), Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar (par M. Patrick Santer), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par Mme Claudia Dall'Agnol), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Alexandre Krieps, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;

M. Aly Jaerling.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Motion 1

Mir kommen zur Motioun vum honorabelen Här Bettel. Den Här Minister, wann ech dat richtig verstanen hunn, proposéiert se an d'Commission juridique ze verweisen?

» **M. Xavier Bettel (DP).** - Här President, ech mengen no den Erklärungen vum Här Minister, deen och gesot huet, dass d'Wichtegkeet vun der Lëtzebuerger Sprooch um Gericht net ënnerzebewäerten ass, an et ass jo och dat wat deen heiten Text jo sollt mat sech bréngen, dat heescht, dass déi Leit, déi plädéiere ginn, och déi Lëtzebuerger Sprooch solle beherrschen, et ass an déi Richtung wou ech wollt goen. Duerfir ass selbstverständlech eis Fraktioun averstanen, fir dës Motioun an d'Kommissioun ze huelen.

» **Plusieurs voix.** - Très bien.

» **M. le Président.** - Dann ass dat och esou décidéiert.

Mir sinn um Enn vun eiser Sitzung ukomm. Déi nächst Sitzung ass muer de Mëtteg um hallwer dräi.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 18.15 heures)

Chambre
des Députés

L U X E M B O U R G

d'Chamber online op
www.chd.lu